

Olje- og energidepartementet

Postmottak@oed.dep.no

Ulvsvåg, 30.09.2014

Høringssvar fra Nord-Salten Kraft AS på rapport fra Reitenutvalget om organisering av strømnettet i Norge

Nord-Salten Kraft AS (NSK) er et vertikalt drevet selskap med omsetning på 178 Mkr fordelt på nettvirksomhet og kraftproduksjon (260 GWh på årsbasis). I tillegg har selskapet inntekt av kraftsalg på kommisjonsbasis og utleie av fibernett.

Selskapets virksomhet og drift kjennetegnes av høy driftsmargin, høyt score på NVEs effektivitetsmålinger og en solid egenkapitaldekning. NSK har alle de egenskaper en normalt forbinder med et robust selskap.

Selskapets forsyningsområde er tynt befolket. Målt i meter nett per abonnent ligger NSK helt i det øvre sjikt på landsbasis. Følgende er at abonnentene betaler en høy nettleie. Estimert gjennomsnittlig nettleie er 49,4 øre for 2015. Selskapet har tidligere mottatt tariffstøtte, men falt utenfor ordningen i 2014.

For å analysere virkningen av forslagene til Reitenutvalget, har NSK søkt bistand hos EC-Group i Trondheim for å se på ulike modeller for organisering av virksomheten i lys av utvalgets anbefalinger. Vi har vurdert at de to mest aktuelle modellene som oppfyller kravet til selskapsmessig og funksjonelt skille er:

1. Utfisjonering av nettvirksomheten til nytt NSK Nett AS med samme eiersits som NSK har i dag.
2. Konsernmodell med oppretting av nytt NSK Holding AS og nytt NSK Nett AS

Alternativ 1 – selvstendige AS – er ikke vurder nærmere da «åpenbare» merkostnader ved dette alternativet vil gjøre det uaktuelt. (2 x driftsentral etc.)

Alternativ 2 – konsernmodell - peker seg ut som det minst kostnadskrevende tiltaket, men det forutsetter at verdiene i nettvirksomheten kan overføres uten dokumentavgift og at transaksjonene heller ikke utløser skatteplikt. I tillegg forutsettes det overgangsordninger som gjør det mulig å leie anleggsmidler for en tidsbegrenset periode for å unngå kostnader ved omregistrering av kjøretøy, terminering av leasingavtaler o.l.

Reitenrapporten er lite konkret i beskrivelsen av de samfunnsøkonomiske gevinstene dersom anbefalingene gjennomføres, men det kan synes som om følgende momenter er tillagt stor betydning:

1. Bedre drift/investeringer som følge av spesialisering og fokus på nettvirksomheten
2. Lavere priser på varer og tjenester gjennom konkurranseutsetting
3. Hindre kryssubsidiering mellom nett (monopolvirksomhet) og øvrig konkurranseutsatt virksomhet
4. Færre grensesnitt i nettbransjen (DSO?)
5. Bedre kompetanse og stordriftsfordeler (fusjoner)
6. Bedre håndtering av større hendelser i nettet – beredskap
7. Evne til å løfte reinvesteringer og modernisering av nettet

Vurdering av nytteeffekter

Vi skal ikke påstå at rendyrking av nettvirksomheten ikke har sine positive sider, men på den annen side tapes fort samordningsgevinster mellom nett og produksjon, samt muligheter til å utnytte synergier med andre virksomhetsområder. Dette synspunktet understøttes av NVEs effektivitetsmålinger, hvor det er liten forskjell i målt effektivitet (DEA) mellom store, mellomstore og små selskap, og der det til nå bare de største nettselskapene, med mer enn 100.000 nettkunde, som har hatt krav om eiermessig og funksjonelt skille.

For å oppnå bedre priser på innkjøp av varer og tjenester, har NSK gått inn som medeier i Nettalliansen AS. Denne grupperingen har i dag knapt 200.000 nettkunder og har som målsetting å bli Norges nest største «nettselskap». Dette vil gi de små og mellomstore nettselskapene betingelser som kan konkurrere med de større selskapene, samt løse oppgaver som selskapene hver for seg er for små til, f.eks. AMS.

Mange av nettselskapene i Norge ligger i tynt befolkede områder, hvor det er lite eller ingen reel konkurranse om de mindre entreprisene. Da sier det seg selv at en del av oppdragene løses mest kostnadseffektivt gjennom samarbeid med andre nettselskap, bruk av egne ressurser og innleid kapasitet på timebasis.

Mens det er liten forskjell i DEA-effektivitet mellom store, mellomstore og små nettselskaper, er det derimot en signifikant sammenheng mellom grisgrendthet og nivået på nettleien. Reitenutvalget anbefaler å prolongere ordningen med tariffstøtte for å jevne ut nettleien. Det støtter vi, men er likevel opptatt av at ordningen må gjøres mer forutsigbar og økes til et nivå som gir en større grad av utjevning av tariffene enn dagens forordning.

At det skal foregå en betydelig overføring av kostnader mellom nettvirksomheten og øvrige virksomhetsområder, er en virkelighetsbeskrivelse som få i bransjen kjenner seg igjen i. Gjennom E-rapp, forskrifter, revisjon og andre forordninger fører NVE en omfattende kontroll med nettselskapene. Det at NVE ikke skulle ha kontroll med nettselskapene må ha formodningen mot seg. Vi kan ikke se at Reiten-utvalget har dokumentert noen forekomst av kryssubsidiering, men opplever at forholdet problematiseres mer som en akademisk øvelse og tilnærming til økonomisk teori.

Når det gjelder den beredskapsmessige siden, kan det argumenteres med at større selskaper kan sitte på større ressurser til å dekke en større hendelse i nettet, mens de små og mellomstore nettselskapene trekker frem nærhet og lokalkunnskap. NSK ble i 2007 rammet av en større hendelse i nettet, bedre kjent som «Steigen hendelsen». Vi kunne ha sagt mye om denne saken, men når det gjelder reparasjonsberedskapen kunne intet selskap i landet verken ha hjulpet oss med bedre vær eller lysforhold. Tilgangen på materiell og personalressurser er i dag sikret gjennom avtaler som gir oss tilgang til disse ved større og uforutsette hendelser. Vi kan ikke se at størrelsen på nettselskapet har stor relevans i denne sammenheng.

Kostnadsdrivere

Vi har indentifisert følgende potensielle kostnadsdrivere ved implementering av Reitenutvalgets forslag:

Mer ledelse, økte lønnskostnader og styrearbeid

- Det oppstår blant annet behov for: Ledere i nye selskaper, økonomer i nye selskaper (dersom tjenesten ikke dekkes av morselskap), eventuelt andre ledelses behov. Ansettelser må påregnes, selv om noen stillinger kan dekkes av dagens stab
- Økte kostnader knyttet til håndtering av innkjøp og avtaler
- Økte styrehonorar
- Det må etableres nye rutiner for god selskapsledelse og eierstyring i det nye NSK-konsernet. Det er vesentlig for å følge ny regulering
- Lønnsglidning ved omorganisering som følge av nye ansvarsområder, strukturer og titler
- Kostnader ved omprofilering av materiell, nye logoer mv.

Manglende muligheter for driftskoordinering og stordriftsfordeler

- Dyrere lisenser på IT-systemer, løsninger som takler selskapsmessig skille
- Konsernregnskap er mer ressurskrevende, revisjonsutgifter for flere selskap
- Mindre muligheter for spinnofts med samfunnsmessig verdi (Fiber mv.)

Det er også en fare for lavere produktivitet og kvalitet som følge av faktorer som er vanskeligere å måle:

- Dårligere utnyttelse av ansatte, anleggsmidler og eiendom
- Færre kolleger i små selskap gir større utfordringer knyttet til sårbarhet og rekruttering
- Oppsplitting av vertikalt integrerte selskap i mindre enheter vil gjøre det vanskeligere å rekruttere personell med høyere utdanning
- Dårligere reparasjonsberedskap i distriktene – et KILE optimert vedlikehold?

- Flere tillitsvalgte pga. flere selskap, gir større uttak av ressurser
- Mer formalitet, mer dokumentasjon, flere møter og mer byråkrati.

Distriktpolitisk aspekt

Implementering av Reitenutvalgets forslag vil utvilsomt føre til en strukturendring mot færre og større enheter, samt bidra til en kraftig omdreining på sentraliseringsskruen. Mange av de små og mellomstore nettselskapene er lokalisert i distriktene, og er ofte motor i lokalsamfunnene hvor de er etablert. I Nord-Salten er NSK en betydelig arbeidsgiver med i overkant av 50 ansatte.

De distriktpolitiske virkningene av forslagene er i liten grad belyst eller konsekvensutredet, men vi ser fort at forslagene vil kunne få negativ betydning i form av:

- Mindre lokalt kjøp av varer og tjenester pga. manglende kunnskap om lokale tilbydere
- Tap av kompetansearbeidsplasser med «skjev kjønnsfordeling» som indirekte også vil ramme rekrutteringen til offentlig sektor
- Tap av kompetanse/nærhet til lokalt næringsliv
- Tap av tverrfagmiljø og nettverk
- Tap av en viktig bidragsyter på det sosiale og kulturelle plan, herunder utdeling av aksjeutbytte og sponsormidler

Reinvesteringer og modernisering av nettet

NSKs nett ble i det vesentlige bygget ut på 50 og 60-tallet, men det ble også gjort betydelige investeringer i nettet i tilknytning til byggingen av nye kraftstasjoner på slutten av 70 og begynnelsen av 80-tallet. Selskapet har laget langtidsbudsjett for perioden 2014 til 2020 som også innbefatter reinvesteringer i nett og utrulling av ny teknologi, herunder AMS. Det er i denne sammenheng ikke fremkommet forhold av økonomisk karakter som tilsier at NSK ikke vil være i stand til å løfte noen av disse prosjektene i egen regi.

Tallfesting av påregnelig økonomisk virkning for NSK

I dialog med EC-Group har vi forsøkt å tallfeste konsekvensene omdanningen av NSK til konsern i tråd med alternativ 2 – konsernmodellen. Denne bygger på at det, slik Reitenerapporten foreslår, blir gitt adgang til å samle en del av dagens fellesfunksjoner i konsernselskapet. Vi tenker her på regnskap, lønn, IT-drift, felles driftssentral mv., men bemerker at utvalget ikke har vært tydelig på dette sentrale punktet.

I diskusjoner mellom ledelsen i NSK og EC-Group har en ikke greitt å indentifisert nytteeffekter. Flere av nytteverdiene som nevnes er allerede utnyttet (les Nettalliansen), mulighetsrommet for kryssubsidiering er lite og selskapet har sterkt fokus på lønnsom drift av nettet. For eiene og det politiske system vil forslagene til Reitenutvalget selvsagt kunne ha positiv effekt dersom strukturendring eller salg/avhending av virksomheten er et selvstendig mål.

Vi har gjort følgende kostnadsestimater for NSK ved overgang til konsernmodell:

Engangskostnad	Mkr
Etablering av selskapsstruktur, avtaler	0,5-1,5
Omstilling IT, økonomi, mv	0,3-0,6
Ansettelse, flytting av ansatte, opplæring	0,4-0,8
Ombygging lokaler/eiendom	0,5-1,0
Omprofilering	0,5-1,5
Sum	2,2-5,4

Løpende kostnader	Mkr/år
Flere lederfunksjoner	0,2-0,6
Innkjøps-/avtalesfunksjon	0,1-0,3
Styrekostn. NSK Nett AS, NSK Drift AS	0,5-0,8
Dyrere IT-lisenser, web-side, mv	0-0,5
Konsernregnskap, økonomifunksjon	0,5-1,0
Sum	1,3-3,2

Tabellene ovenfor viser engangskostnader på mellom 2,2 og 5,4 Mkr, og økning i det løpende kostnadsnivået på mellom 1,3 og 3,2 Mkr årlig, ved overgang til konsernmodell. Negativ nåverdien av omstillingen vil ligge i størrelsesorden 14 til 34 Mkr basert på 15 år og 7% diskonteringsrente.

Konklusjon

Vår foreløpige konklusjon er derfor at den samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske gevinsten for NSK med stor sannsynlighet blir negativ av å innføre anbefalingene i Reitenrapporten. Ettersom kostnadene for nettselskapet ser ut til å øke vil dette bli reflektert i form av økt nettleie til abonnentene, stikk i strid med utvalgets uttalte ønske. Det er også viktig å påpeke at kostnadsestimatene er basert på en mild tolkning av funksjonelt skille. Skrues det funksjonelle skillet til enda strammer vil kostnadene øke betydelig mer enn anslagene ovenfor indikerer. Det er nok å nevne økte kostnader ved bemanning og drift av eksempelvis to driftssentraler.

NSKs primære ønske

For Nord-Salten Kraft er det ønskelig å bygge videre på den vertikalt integrerte organiseringen man har i dag, og som utvilsomt gir den mest effektive driften av «Nettet» gjennom samhandling og synergier mot tilstøtende virksomhetsområder som kraftproduksjon og fiberinfrastruktur for bredbånd. NSK scorer meget høyt i NVEs effektivitetsmålinger. Spørsmålet er imidlertid om konkurranseutsetting, store enheter eller hensynet til lavest mulig nettleie er det overordnede målet?

For det tilfelle at en likevel finner å opprettholde kravet om selskapsmessig og funksjonelt skille for alle mener vi at;

1. Departementet bør gi klare føringer på at selskaper med stor vannkraftproduksjon skal gis unntak fra konsesjonsplikten ved omstrukturering i henhold til Reiten-utvalgets anbefalinger. Det finnes omstrukturingsalternativer som gjør at man kan unngå konsesjonsbehandling (frittstående selskap eller salg av nettvirksomhet), men disse vil trolig ikke være ønskelig for aktørene.
2. Omstrukturering ved salg vil kunne utløse skatt. Når omstruktureringen vil kunne gjøres skattefritt ved mer kompliserte prosesser (fisjon/fusjon), bør det gis generelt unntak (skattefritt salg av virksomhet) fra skatteplikten ved implementering av selskapsmessig skille. Dette vil redusere kostnadene for aktørene og nettkundene.

Avslutningsvis vil vi tilkjenne vår tilslutning til hovedkonklusjonene i høringsuttalelsene fra KS-Bedrift og Defo.

Med vennlig hilsen

Nord-Salten Kraft AS

Stein Valle
Administrerende direktør